

ändamål kan intet vara verksammare än en Fransk spekulants skrifter. Man rätt häpnar i början öfver den cavaliera ton, i hvilken dessa herrar afgöra. Men man kan icke värja sig från att öfvertygas. Och säkert skall en kommande tid icke sätta Hegels Rättsfilosofi alltför högt öfver Rousseaus *Contrat Social*, mot hvilket den förre så starkt polemiserar. – Så min öfvertygelse häri. Men jag inser ock, att den vägen är en farlig väg, mindre för sansculottism in politicis än i vetenskapen; och det är detta, som gjorde mig tveksam, då kanske öfvergången från de strängare studierna ännu blefve för brådskanie. För det inflytande den läsningen haft på mig får jag som prof åberopa Lärans om Staten, hvars hela ton och form är en frukt deraf, men hvars oreda i sista afdelningen icke får tillräknas densamma utan bristande tid och arbete, då deremot här förekommer mycket, som är följd af svårigheten att afkasta de skolastiska banden.

Om nödvändigheten att komma ut i verlden har jag också blott i allmänhet talat för vännen Robert. Men han har tror jag ännu för mycken vekhet och skygghet i lynnet, för att vandra egna vägar; och försök dertill måste dock göras, om eljest någon framgång skall väntas. Dylika halfheter som jag och mången annan kunna göras vid all tid. Men hvad som skall blifva något helt utaf måste i tid hafva sjelfständighet, skulle det också till en början bära af på galna vägar.

Förlåt vördade Vän och Bror dessa raska predikningar och anse dem för bevis på mitt varma deltagande likasom för nära nödvändiga, då jag gerna vill bekänna, hvad jag i dessa ämnen ungefär talat med Robert, och vet, att han hört det med ungdomlig vänskap.

Om mig sjelf har jag intet att berätta och lika litet om den mig omgifvande verld. Att jag har en liten pojknös hos mig har väl Robert berättat. Gossen stackare är sedan fyra år moderlös, snart äfven faderlös, och fadren är min broder. Han är ett godt barn. Kanske skall han gifva glädje, om jag får lefva. – För Helene och Natalia kunde jag ännu berätta, att Toveri efter sex års frånvaro kommit åter och utgör fjerde person i hushållet – en drengosse och Tidningsdistributor är den tredje. Jag talar om småsaker; ty om mitt arbete törs jag icke tala. Damit ist es aus – men sysselsättning har jag nog.

Högaktningfullt och tillgifven helsning till Brors ädla Husfru och till alla i familjen. Jag väntar allt ännu på Natalias bref.

Vördade Brors
tillgifnaste, tacksammaste
Joh. Vilh. Snellman.

Kuopio d. 12 September 1844.

263 J. V. SNELLMAN – M. A. CASTRÉN 1. X 1844
I privatägo

Broder Castrén!

Ehuru mycket glädje det gör mig att besöka Dig med några rader och betyga det vänskapsfulla deltagande, hvarmed jag följt ryktet om Dina framgångar, bekänner jag, att vanlig mensklig vis inertie troligen icke nu låtit mig komma till en sådan försäkran, om icke vissa meddelanden genom Tengström och Kellgrén gifvit mig den kraftigaste impuls att till

Dig öfversända dessa rader.

Du vet, hvilken sak här är fråga om, och att ingen dyrbarare finnes, så länge vi inandas kärmlandets luft. Det mottagande, Lönnrot och Du rönt, och de ord, I fått höra om skilnaden mellan att tyst och klokt verka för det fosterländska, icke öppet och kämpande såsom ett blad i min sold, hafva föranlett Eder att för sakens och kanske för min skuld öfversända en broderlig varning. Hvad nu mig och mitt blad beträffar, är allt en småsak. Men då ett styfsint vidhållande af min väg kunde i Edra ögon gifva detta just egoismens stempel, anser jag endels för pligt att i ämnet framlägga mina tankar.

10

Jag börjar då med det påstående: att man fekt för sig fördöljer sanningen, om man vill inbilla sig, att ett undertryckt folks nationalitet någonsin kan vakna till medvetande utan att ipso facto träda i opposition. Ett sådant medvetande är ju tvärtom intet annat, än denna folkets återgång på sig sjelf i hvilken motsättningen förutsattes och innehålles.

Man kan nu visserligen påstå, att sagde opposition bör vara rent teoretisk och afse andra folkindividualiteter i allmänhet. Bland folket kunna också sådane teoretiserande män finnas, men deras medvetande är icke nationens, och det är derföre icke, heller medvetande om nationaliteten. Ett folk lefver mera praktiskt. Det hänför sig icke till all verlden utan till dem, det når, och för den undertryckta nationen är reaktionen mot den, som nedtrycker dess nationalitet, den närmaste och naturliga vägen till ett vaknadt nationalmedvetande.

20

Kanske är det nog, att nationens skrifvande män befinna sig i en sådan motsättning – i all tysthet förstås? Ty det måste dock medges, att deras arbete eljest vore utan kärlek och utan frukt. Men med denna tysthet förstås ju, att de skola sträfva i en anda, af hvilken deras sträfvan icke får röja något spår. Du säger väl Grammatik, Lexika &c. öfver nationens språk kunna sammansättas, dettas teori kan utvecklas, utan att derigenom den nämnda motsättningen blir synbar. Dock hvartill Grammatik och Lexika? Väl icke blott för nya arbeten af samma slag evinnerliga? – Nej för en nationallitteratur. Nå väl, huru en nationallitteratur utan en prononcerad nationalanda; och hvar medvetandet om denna, i händelse det icke funnes hos nationen? Vänd Dig, hur Du vill. En nationallitteratur finnes icke utan medveten nationalanda, ty den förra uttalar ju blott denna, och den finnes åter blott i motsats till andra nationaliteter, i främsta rummet till den, af hvilken dess tillvaro hotas. Utan allt detta är äfven Edert arbete – skolkräm.

30

Nu är det vår lycka i olyckan, att Finska folkets nationela medvetande tryckes förnämligast af en annan makt, än den som binder dess politiska sjelfständighet. Vore båda dessa makter i stället en, så funnes likväl intet annat val, än att allt förlora eller vinna – d. ä. våga. Men den fremmande bildningen har ett annat ursprung, och reaktion mot den är skenbarligen en litteraturens ensak. Procrastinera! Men då skall den tid komma, när båda makterna äro en, och när oppositionen mot den ena äfven blir öppen revolt, mot den andra. – Eller hvilka Lexika och hvilka opera öfverhufvud böra vara vederbörligen försedda med kalfskinsband, förrän en nation bör få veta, att den är eller bör vara en nation? Sannerligen – de herrligaste volumer skola vaxa upp på en dag, om nationen den dagens morgon vaknat till medvetande; men Finska Sällskapet skall förgäfves fylla hela magasiner med verldsberömda verk, «så» länge detta medvetande saknas.

40

50

Men jag förstår af ett den vördade vännen Tengströms bref, att Du längesedan till detta resonnement tänkt Ditt: nego majorem, att Du

icke alls anser det nödvändigt, att ett folks språk äfven är dess litteraturs d. ä. dess bildnings. Jag är fullkomligt af samma tanke, om detta folk är till döden lagdt, såsom Sachsarne och Bretonerna i England dessa, Galler, Burgunder, Basker m. fl. i Frankrike, Gælerna i Skottland Allemanner, Belgier o. s. v. bland de Germaniska stammarna. Ja jag tror på den naturlag, som stadgar, att stammarnes croisering och hela nationers sammansmältande ger en förädlad race. Ty äfven derpå bjuda Europas mest bildade folk exempel. Så kan det blifva oss en fördel att Germanisk och Slavisk blod uppfriskar vår egen trögtrinnande. Men det blir ännu fråga om, hvilken race som är den egentligen förädlande – äfven om saken betraktas från världshistorisk synpunkt, utan all förkärlek för det ena eller andra namnet. Man skulle väl tycka, att denna role tillkommer den mest bildade. Men historien tycker icke så, utan visar, att bildningen inympad på ny stam alltid ger raskare vext och ädlare frukt. Tilldela icke i förevarande fall detta åt Slaverna, hvilkas massa kanske är ännu naturfriskare än de våra. Med *den* komma vi i kollision, endast om det blir fråga om koloniserande. Efter allt, hvad menskligt förutseende kan sluta, gäller det för vår framtid endast Slavernas *bildning*. Och sist vore det lika naturvidrigt af en nation att arbeta på tillintetgörandet af sin individualitet, som af individen att vilja förstöra sin. Äfven croiseringen fordrar, att hvardera racen är drifven till sin spets; ty tvenne märglösa fostrare gifva också ingen märg. En sådan spets saknas ännu, hos Finska nationen. Må den blifva, hvad den kan, och sedan i Guds namn vandra vägen för allt kött. Kärleken för namnet, sjelfbevarandets dunkla instinkt anser jag då som en konsekvens häraf.

Det är en evinnerlig visa, som sjunges i våra bygder, om hvad Svenskt språk och Germanisk bildning gjort oss till. Men den hafva 1:o ända till den dag, som är, gjort oss till platt intet. Eller säg, hvad vi äro för historien, för menskligheten? 2:o Hvad (Germanismen) de för oss äro, äro de såsom medel. Men *gäiv* medlet ett ändamål. Det är godt att säga: hvarje medel är ändamål. Men det är detta genom att gå under i ett högre. Icke kan Germanisk bildning *såsom Germanisk* komma längre, få sin spets, hos en icke Germanisk stam. Men den kan hos denna upplösas. Prisa derföre, hvad som varit, men icke så, att det förlorar sitt enda värde, det enda, som gör det förtjent af pris – att det N. B. varit.

Om den Germaniska bildningens kraft att upprätthålla oss mot den Slaviska lönar föga mödan tala. Ty af det nyss anförda följer äfven, att dess upplösning, dess förvandlande till medel äfven här är den enda väg. Ingen nation upprätthålles öfverhufvud genom, hvad en annan gjort. Detta gäller intelligent sjelfständighet icke mindre än politisk. Den bildning, vi nu ega, är fremmande gåfva, och den upprätthåller oss icke. Vi skola också med bemödandet att utbilda den såsom sådan (*fremmande*) aldrig hinna längre än vi hunnit – till en matt, ofta karrikerad efterapning. Germanerna äro icke beskedliga nog att slå stilla och låta oss drifva deras sak vidare fram.

Och sist. Vandra vederbörandes klokhetsväg, deras, som *intet* kunna eller vilja våga, d. ä. *uppoffra*, som vilja göra stora ting med godbitar för sin buk och god säkerhet för sin fähundspels, som gerna äro patrioter, »bara det går an» – eller vandra alla Finska patrioters gemensamma väg, så vandrar Du deras. Att på den vägen nationer stigit till sjelfständighet, sådant lærer stå att läsa i Herrarnes historie. Om Gud vill, skall jag icke länge här ||äflas att|| vara den enda oklöka och för nationens framtid förderfliga. »Aber darum keine Feindschaft

nicht».

Gif del af detta åt J. J. Tengström och åt Robertus, för dennes varma hågs skuld. – Gifve Dig Gud lycka på färd och i sträfvanden och den öfvertygelse, att dessa sednare gälla något mera än filologien. Jag är

Din
vänskapsfulle broder
Joh. Vilh. Snellman

Kuopio d. 1 Oktober 1844.

10

264 J. J. NERVANDER - J. V. SNELLMAN 5.X 1844
HUB, JVS handskriftssamling

Min Heders Broder,

Jag har erhållit böckerne, som hos Bokbindaren kostade 4 R(ube)l 70 kop B(anco) Assignater hvilka jag skall liqvidera med Fr. Ehrström. – Jag skrifver i dag till Dig i största hast, för att underrätta Dig derom, att förslaget till Saima kanal blifvit af H(ans) M(ajestä) Kejsaren underskrifvet och att arbetet der skall med första företagas. Om sjelfva utförandet och uppsigten vid arbetet är ännu intet stadgadt. *Sjelfva Canalen är endast antagen.* Önskeligt vore att Controller och offentlighet vid dess Styrelse till den grad komme att äga rum, att landet kunde fatta förtroende till det sätt hvarpå pengarne användas, så att det ej går som vid Nybyggnadskomitén i H(elsing)fors. Jag har ifrigt yrkat derpå att den tekniska och den oeconomiska delen af arbetsförvaltningen skulle skarpt skiljas; men dervid äro så många funderingar med i spelet, att jag misströstat länge om saken och dragit min hand från hela saken, sedan Senaten här på en half timme med Klinkowström i spetsen funderade ut en plan, som kullkastade allt hvad Komitén i Wiborg efter många debatter ansåg vara lämpeligast. – Delta unter Uns. Sjelfva faktum må Du såsom ett »det berättas» införa i Saima, om Dig lyster och derpå tviflar jag ej. Det kommer eljest snart i F(inlands) A(llmänna) T(idning) – Jag har sjelf sett Underskriften och Documentet,

Af Ditt sista bref ser jag att Tidningsskrifveriet aldeles förderfvat Dig till en ohjelpig Dialektiker; men om det inför Publiken må ha en taktisk fördel, att i sten påstå att t. ex. fejdvana är en Daktyl, så hvartill hjälper det i ett bref der endast Du och jag äro vårt publikum? – När har jag t. ex. med en halfdragen ande gifvit tillkänna, att jag pretenderat att skolgossarne skulle åläggas att köpa min Arithmetik? Sålunda omskrifver Du mitt påstående att min Arithmetik kommer att införas såsom skolbok, hvarom Du med första af Consistorium i Borgå skall underrättas. Vidare talar Du om min sårade *egennytt*a, oaktadt jag nämnt i mitt bref att jag försålt upplagan åt Fahlander. Vore det dessutom egennyttat att vilja försälja exemplar af sin bok, så är Du, som skrifvit så många böcker, bland de egennyttigaste menniskor i Finland. Vore det ej möjligt, att någon annan än Du, vid utgifvandet af en bok, jemte penninge nytan, kunde hafva något ädlare syfte. Kan Du svära derpå att jag tror den Arithmetiska Undervisningen i våra skolor vara så förträfflig, att jag ej genom min bok något kunde höja den?

Men detta hör ej till saken! Oförmligheten af sjelfva det faktum,